

ห้องสมุดกฎหมายกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง

โดย นายสรารัฐ เบญจกุล
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

“ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรมจะทำหน้าที่ได้ไม่เต็มรูปแบบ ถ้าระบบงานห้องสมุดไม่เป็น
ในรูปเครือข่าย”

ถามว่าทำไมผมสามารถยืนยันอย่างนี้ได้ เพราะว่า ณ วันนี้ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำรวจว่าเด็กอายุตั้งแต่ ๖ ขวบขึ้นไปใช้มือถือร้อยละ ๙๐ ใช้คอมพิวเตอร์ประมาณร้อยละ ๕๐ และใช้อินเทอร์เน็ต
ประมาณร้อยละ ๓๐ ฉะนั้น Platform ที่จะใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ถ้าย้อนกลับไปเมื่อ ๕ ปี ๑๐ ปีที่แล้ว ห้องสมุดที่
เราเข้าไปคือต้องไปเปิดหนังสือค้นหา แต่ในระบบใหม่การให้ความรู้และรูปแบบการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ทำให้
ลักษณะการหาความรู้ของคนในสังคมเปลี่ยนไป ทุกคนจะเดินก้มหน้าใช้มือถือ เล่น Line บ้าง ใช้อินเทอร์เน็ตค้นหา
ข้อมูลบ้าง เมื่อมีคำถามอะไรที่ไม่เข้าใจก็เข้าไปค้นใน Google เพื่อหาคำตอบ เพราะฉะนั้น รูปแบบ วิธีการหาความรู้
เปลี่ยนแปลงไปจากการเข้าไปห้องสมุดและเปิดหนังสือค้นหา การให้บริการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ search
engine เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ระบบการหาความรู้เปลี่ยนแปลงไป ฉะนั้นระบบเครือข่ายจึงมีความสำคัญ ณ วันนี้
ดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของทุกคนในสังคม ถ้าเราไม่เปลี่ยนก็จะล้าสมัยและไม่ทันเหตุการณ์ เพราะฉะนั้นรูปแบบ

การให้ ...

การให้บริการในศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรมจึงปรับเปลี่ยนไปมาก เราไม่ต้องการห้องสมุดขนาดใหญ่ แต่ต้องการ IT ที่ทันสมัย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในมุมมองหลายด้าน และสิ่งที่สำคัญอีกข้อหนึ่งที่จะทำให้ การขับเคลื่อนบุคลากรรูปในทิศทางเดียวกันได้จะต้องสร้าง Mindset ของคนในองค์กรเพื่อให้หาความรู้เพิ่มเติม ตลอดเวลา ฝรั่งเขาบอกว่าความสงสัยทำให้มีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนา มีการสร้างเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น ผมเห็นว่าการที่เราจะค้นคว้าหาความรู้ ต้องเริ่มจากข้อสงสัยต่าง ๆ ยิ่งสงสัยมากก็ต้องอ่านมากขึ้น ซึ่งจะสอดคล้อง กับวัฒนธรรมในการอ่านหนังสือด้วย

“จากการสำรวจพบว่าคนไทยอ่านหนังสือน้อยมาก”

ในสมัยที่ผมไปเรียนต่างประเทศ ฝรั่งหรือคนชาติตะวันตกนั่งอ่านหนังสือตลอดเวลา ผมคิดว่า เครือข่ายของพวกเขาจะต้องช่วยกันระดมหาวิธีการและรูปแบบในการเข้าถึงให้สะดวกและง่ายขึ้น รูปแบบของ สำนักงานศาลยุติธรรมมีการปรับใช้ฐานข้อมูลที่อยู่ใน Inside COJ ให้สามารถ Link ข้อมูลค้นหากฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของศาลยุติธรรม สะดวกต่อการใช้งาน ทำให้คนมาใช้บริการมากขึ้น และ ค้นหา คำตอบที่ ต้องการได้ ในขณะเดียวกัน ๑๗ หน่วยงานที่เป็นเครือข่าย ถ้าสามารถ เชื่อมโยง กันได้ จะเป็น ฐานข้อมูลที่มีพลังมหาศาลให้คนในทุกหน่วย งาน สมมุติว่า จะหาข้อมูลในส่วนของ สำนักงาน อัยการ สูงสุด ของศาลยุติธรรม ของศาลปกครอง ของหน่วยงานทุกหน วย ของรัฐสภาที่มีข้อมูลเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ถ้าเรารวมกัน มีระบบฐานข้อมูลที่ดี การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สะดวก รวดเร็ว ตรงนี้ทำให้มีเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะทำให้ สามารถใช้ห้องสมุดดิจิทัล หรือข้อมูลดิจิทัลง่ายขึ้น ทุกวันนี้ตื่นเช้าขึ้นมาผมก็เปิด Ipad นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ ได้ทุกฉบับทั่วประเทศ นั่งในรถก็เปิดอ่านได้ นับวันลักษณะการใช้งานที่เป็นกระดาษก็ลดน้อยลง แต่อยู่ในรูป ดิจิทัลมากกว่า รูปแบบในการหาข้อมูลต่าง ๆ จะมาในลักษณะของ ดิจิทัล นอกจากเครือข่าย และเรื่อง Platform รูปแบบในการนำเสนอสำคัญแล้ว ส่วนที่สำคัญที่สุดคือเรื่องคน ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีการบอกต่อ ๆ กัน คนก็จะมาใช้มากขึ้น อย่าง Line ที่คนใช้กันมาก จะเห็นว่ารูปแบบนี้มีการใช้และบอกต่อ ๆ กัน เหมือนการใช้งาน ที่มีคุณภาพ ก็เช่นเดียวกัน ถ้า ๑๗ หน่วยงานเครือข่ายที่มาประชุมในวันนี้มีการเชื่อมโยงที่ดีและแชร์ข้อมูลกัน ได้ สามารถที่จะคิดอะไรใหม่ ๆ ที่เกิดความสะดวกับผู้ใช้บริการทั้งหมด ผมคิดว่าสิ่งนี้คือความเข้มแข็งและทำให้ บุคลากรของเราพัฒนา

“ที่ผมพูดมาทั้งหมดไม่ใช่ว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ภายในไม่กี่วัน

หรือเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่สิ่งเหล่านี้เป็นการลงทุนระยะยาว สำนักงานศาลยุติธรรมใช้เงิน จำนวนมากในการพัฒนาบุคลากร ด้านอบรม การ ให้ทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศและอบรมต่างประเทศ สิ่งเหล่านี้ ต้องการให้ บุคลากร ของศาลยุติธรรม นอกจาก การอ่านแล้ว ก็ต้องไปเห็นด้วยว่า ในโลกความจริง เขาทำกัน อย่างไร เพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง ต้องกระตุ้นและสร้างให้คนในองค์กรเป็นคนที่ไม่รู้หาข้อมูลตลอดเวลา ในส่วนของสำนักงาน ศาลยุติธรรมได้แชร์ข้อมูลให้หน่วยงานในเครือข่ายทั้งหมด ผมเองเวลาไปต่างประเทศ จะคิดตลอดเวลาว่าต่างประเทศทำแบบนี้ และพัฒนาไปด้านใด เขาทำ ได้อย่างไร กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้น ได้ทุกที่ ทุกเวลา แม้กระทั่งเราเดิน ๆ อยู่ก็สามารถเรียนรู้ได้ ฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ ผมคิดว่าถ้าเราสื่อสารและทำให้ เห็นประโยชน์ที่แท้จริงได้ ขณะนี้สำนักงานศาลยุติธรรมได้ถ่ายทอดสดสัญญาณภาพและเสียง (Streaming)

ไปให้ ...

ไปให้ศาลยุติธรรมทั่วประเทศสองร้อยกว่าแห่ง รับชมการอบรมและสัมมนา เพื่อให้เห็นว่า ณ วันนี้ ผมได้กำหนด หัวข้อต่าง ๆ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดหัวข้อที่คนในองค์กรอยากรู้และสามารถแชร์ข้อมูลได้โดยใช้ ช่องทาง Streaming ในการเผยแพร่ ทำให้ประหยัดงบประมาณ ลดค่าใช้จ่าย เทคนิคอย่างหนึ่งคือต้องกำหนดเวลา การพูด ถ้าพูดนาน ๆ คนจะไม่สนใจ จะฟังสั้นๆ แค่ ๓๐ นาที ๑ ชั่วโมง หรือสูงสุด ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที เพื่อให้ได้ เนื้อหาที่มีคุณภาพ หัวข้อที่ดีมีประโยชน์ สิ่งเหล่านี้นอกจากการ Streaming แล้ว ยังมี Facebook Live ด้วย ถ้าในเครือข่าย ๑๗ หน่วยงาน สามารถแชร์กัน มีหัวข้อดี ๆ ทางศาล ยุติธรรม ก็จะได้ความรู้ในส่วนนี้เพิ่ม ลักษณะการทำงานของเครือข่ายเชิงวิชาการสมัยก่อนอาจจะมีข้อจำกัด จริง ๆ แล้วไม่จำเป็นต้องมานั่งในห้องเรียนทุกคน เพราะว่ารูปแบบของเทคโนโลยีเอื้ออำนวย เชื่อว่าห้องสมุด จะไม่เป็นห้องสมุดแบบเดิม ๆ สมัยที่ผมเรียนอยู่สหรัฐอเมริกา วันไหนไม่มีชั่วโมงเรียน ต้องไปแต่เช้าเพื่อรอห้องสมุดเปิด บางแห่งเปิด ๒๔ ชั่วโมง เพราะว่าเป็นที่อ่านหนังสือเป็นที่ค้นคว้า แต่ว่าลักษณะการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ความจำเป็น ในการใช้ ห้องสมุดลักษณะแบบนั้นจะน้อยลง เดียวนี้เด็กรุ่นใหม่ ๆ ไปนั่งอ่านหนังสือในสตาร์บัค ในคาเฟ่ต่าง ๆ ค้นหา ความรู้โดยใช้ Notebook มือถือ หรือว่า Ipad ฉะนั้นในบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง บุคลากรที่ทำหน้าที่ ในการสนับสนุนข้อมูล จะต้องปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีที่รวดเร็ว เพราะถ้าเปลี่ยนไม่ทัน คนก็จะไม่สนใจ.

ผู้สนใจสามารถรับชมได้ทาง <http://www.library.coj.go.th/Info/51024?c=1882484687>

ที่มาข้อมูล : การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ห้องสมุดกฎหมายกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง” โดย นายสรารัฐ เบญจกุล เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ในการประชุมทางวิชาการเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในกระบวนการยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุม สำนักงานศาลยุติธรรม ชั้น ๑๒ อาคารศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ